

Ніколаєнко Т. Б., докторант, к.ю.н., доцент,
Національна академія Державної прикордонної
служби України ім. Б. Хмельницького, м. Хмельницький, Україна

Тархов Ю. О., студент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПІДСУДНІСТЬ СПРАВ У ГОСПОДАРЬСЬКОМУ СУДОЧИНСТВІ

Поняття «юрисдикція» у різних галузях права має власну генезу практичного застосування, вживання і теоретичного дослідження. За загальною теорією права під юрисдикцією розуміється передбачена законом прерогатива державного органу (посадової особи) шляхом вирішення конкретних справ давати оцінку вчинків учасників цих справ і застосовувати заходи державного примусу [1, с. 11]. Судова юрисдикція характеризується структурно-функціональним характером судової влади і диференціює компетенцію її органів у межах їх діяльності та існуючої судової системи.

О. В. Баулін зазначає, що в цивільному, господарському процесах юрисдикцію переважно пов'язують із підвідомчістю або підсудністю [2, с. 19].

Проте на думку О. К. Намясенко, застосування поняття судової юрисдикції більше характерне для цивільного процесу, в той час як у господарському процесі використовується поняття підвідомчості [3, с. 185]. На сьогодні це твердження є хибним, оскільки законодавець у Главі 2 «Юрисдикція» встановив предметну та суб'єктну, інстанційну та територіальну юрисдикції.

Господарські суди розглядають справи у спорах, що виникають у зв'язку із здійсненням господарської діяльності (крім справ, передбачених частиною другою цієї статті), та інші справи у визначених законом випадках, а саме: - справи у спорах, що виникають при укладанні, зміні, розірванні і виконанні правочинів у господарській діяльності, крім правочинів, стороною яких є фізична особа, яка не є підприємцем, а також у спорах щодо правочинів, укладених для забезпечення виконання зобов'язання, сторонами якого є юридичні особи та (або) фізичні особи - підприємці; - справи у спорах щодо приватизації майна, крім спорів про приватизацію державного житлового фонду; - справи у спорах, що виникають з корпоративних відносин, в тому числі у спорах між учасниками (засновниками, акціонерами, членами) юридичної особи або між юридичною особою та її учасником (засновником, акціонером, членом), у тому числі учасником, який вибув, пов'язані зі створенням, діяльністю, управлінням або припиненням діяльності такої юридичної особи, крім трудових спорів; - справи у спорах, що виникають з

правочинів щодо акцій, часток, паїв, інших корпоративних прав в юридичній особі, крім правочинів у сімейних та спадкових правовідносинах; - справи у спорах щодо цінних паперів, в тому числі пов'язані з правами на цінні папери та правами, що виникають з них, емісією, розміщенням, обігом та погашенням цінних паперів, обліком прав на цінні папери, зобов'язаннями за цінними паперами, крім боргових цінних паперів, власником яких є фізична особа, яка не є підприємцем, та векселів, що використовуються у податкових та митних правовідносинах; - справи у спорах щодо права власності чи іншого речового права на майно (рухоме та нерухоме, в тому числі землю), реєстрації або обліку прав на майно, яке (права на яке) є предметом спору, визнання недійсними актів, що порушують такі права, крім спорів, стороною яких є фізична особа, яка не є підприємцем, та спорів щодо вилучення майна для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності, а також справи у спорах щодо майна, що є предметом забезпечення виконання зобов'язання, сторонами якого є юридичні особи та (або) фізичні особи - підприємці; - справи у спорах, що виникають з відносин, пов'язаних із захистом економічної конкуренції, обмеженням монополізму в господарській діяльності, захистом від недобросовісної конкуренції, в тому числі у спорах, пов'язаних з оскарженням рішень Антимонопольного комітету України, а також справи за заявами органів Антимонопольного комітету України з питань, віднесених законом до їх компетенції, крім спорів, які віднесені до юрисдикції Вищого суду з питань інтелектуальної власності; поновлення на роботі посадових та службових осіб боржника, за винятком спорів про визначення та сплату (стягнення) грошових зобов'язань (податкового боргу), визначених відповідно до Податкового кодексу України, а також спорів про визнання недійсними правочинів за позовом контролюючого органу на виконання його повноважень, визначених Податковим кодексом України; - справи за заявами про затвердження планів санації боржника до відкриття провадження у справі про банкрутство; - справи у спорах щодо оскарження актів (рішень) суб'єктів господарювання та їх органів, посадових та службових осіб у сфері організації та здійснення господарської діяльності, крім актів (рішень) суб'єктів владних повноважень, прийнятих на виконання їхніх владних управлінських функцій, та спорів, стороною яких є фізична особа, яка не є підприємцем; - справи про оскарження рішень третейських судів та про видачу наказу на примусове виконання рішень третейських судів, утворених відповідно до Закону України "Про третейські суди", якщо такі рішення ухвалені у спорах, зазначених у цій статті; - справи у спорах між юридичною особою та її посадовою особою (у тому числі посадовою особою, повноваження якої припинені) про відшкодування збитків, заподіяних юридичній особі діями (бездіяльністю) такої посадової особи, за позовом власника (учасника, акціонера) такої юридичної особи,

поданим в її інтересах; - справи у спорах про захист ділової репутації, крім спорів, стороною яких є фізична особа, яка не є підприємцем або самозайнятою особою тощо.

Отже, статтею 20 ГПК України визначено справи, що відносяться до юрисдикції господарських судів України.

Література

1. Осипов Ю. К. Подведомственность юридических дел: учеб. пособие / Ю. К. Осипов. – Свердловск, 1974. – 250 с.

2. Баулін О. В. Поняття юрисдикції і новий Кримінальний процесуальний кодекс України / О. В. Баулін // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. – 2013. – № 2. – С. 9–13.

3. Намясенко О. К. Підвідомчість і підсудність господарських спорів: загальний огляд теоретичних та практичних проблем / О. К. Намясенко // Часопис Київського університету права. – 2015. – № 3. – С. 185-187.

УДК 346(043.2)

Рябова К. О., к.ю.н.,
Крук А. С., Конопацька К. Ю., студентки,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

РАМКОВИЙ ГОСПОДАРСЬКИЙ ДОГОВІР: КОНСТРУКЦІЯ ТА ПОРЯДОК УКЛАДЕННЯ

Створення послідовного та адекватного сьогоденню механізму правового регулювання господарсько-договірних відносин є однією з найактуальніших проблем сучасної правової науки. Одним із головних чинників ефективного функціонування господарського обороту є оптимізація організованих відносин, що виникають під час здійснення господарської діяльності кожного окремо взятого суб'єкта господарювання, та набувають у більшості випадків договірних форм.

В процесі функціонування господарського обороту може виникати чимала кількість організаційних відносин координаційного типу, де відсутня управлінська складова. На сьогодні відносини, пов'язані з формуванням організаційно-правового підґрунтя тривалого співробітництва суб'єктів господарювання такого типу, законодавцем віднесено до господарсько-виробничих відносин, про що зазначено в п. 5 ст. 3 Господарського кодексу України (далі - ГКУ). Нагадаємо, що згідно з ч. 4 ст. 179 ГК України під час укладання господарських договорів їх зміст може визначатися на підставі вільного волевиявлення; примірного та типового договорів; договору приєднання. Не дивлячись на масштабне використання в сфері господарювання рамкових договорів, які також називають генеральними, загальні положення щодо них так і не отримали